

ELISABETH BADINTER

Kadınlık mı? Annelik mi?

*Le conflit
La femme et la mère*

ÇEVİREN Ayşen Ekmekci

i l e t i ŝ i m

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	
SESSİZ DEVRİM	9
BİRİNCİ KISIM	
MEVCUT DURUM	15
BİRİNCİ BÖLÜM	
ANNELİĞE İLİŞKİN ÇİFTDEĞERLİLİKLER	17
İKİNCİ KISIM	
NATÜRALİST SALDIRI	35
İKİNCİ BÖLÜM	
“REAKSİYONERLER”İN KUTSAL İTTİFAKI	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
ANNELER, ONLARA HER ŞEYİ BORÇLUSUNUZ!	69
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
BEBEK İMPARATORLUĞU	101

ÜÇÜNCÜ KISIM

AŞIRI YÜKLENME........117

BEŞİNCİ BÖLÜM

KADINLARIN İSTEKLERİNİN ÇEŞİTLİLİĞİ.....123

ALTINCI BÖLÜM

KARINLAR GREVDE.....135

YEDİNCİ BÖLÜM

FRANSIZ KADINLARININ DURUMU.....159

KAYNAKÇA.....175

ANNELER, ONLARA HER ŞEYİ BORÇLUSUNUZ!

Çocuk sahibi olmaya karar vermek kişinin sorumluluklarının artması demektir. Mükemmel bir çocuk hayali kuran anne bunun bedelini ödeyecektir. 80'ler boyunca, çocuğun gelişiminin ve kuşku götürmeyen ihtiyaçlarının karmaşıklığı keşfedildikçe bu bedel daha da yükselmiştir. Bebek, becerileri olan, düzenine saygı gösterilmesi gereken bir kişidir ve bakımını üstlenen kadının (ya da erkeğin) kendisiyle ilgilenmesini ve ilişki kurmasını talep eder. Medyanın nöbeti devrettiği çocuk psikiyatrları ve pediatrlar annelere, doğum anından itibaren bebekleriyle iletişim kurmayı, bebeğin bağırsıklarını, mimiklerini ve beden hareketlerini deşifre etmeyi öğretmektedirler.¹ Anneler bebeklerine kulak vermek, onları anlamayı ve cesaretlendirmeyi bilmek zorundadır. Annelik tarihi üzerine çalışan bir araştırmacı şunları söyler: “70'lerin neşeli ve yenilikçi özgürlüğünün ardından 80'lerde yeni normlar kendini dayatmıştır. [...] Küçük çocuk gerizekâh değildir: kendine göre her şeyi anlar. Ona bir yetişkin gibi yaklaşılır, başına gelecekler konusunda uyarı-

1 Bkz. T. Berry Brazelton, *Points forts. De la naissance à trois ans, a.g.e.*

lır, yaptığı şeyler hakkında ‘yorum yapılır’, gezmeye götürülürken ya da yatırılırken ona danışılır (en azından laf olsun diye). Temizlik eğitimi söz konusu değildir: Buna kendisi karar verecektir. Çocuğa travma yaşatma, onun güvenini sarsma endişesiyle isteğinden vazgeçmesinden kaçınılır, kendini ifade etmesine, yani bütün istediklerini yapmasına izin verilir. Onun gelecekte bir zorbaya dönüşme tehlikesi pahasına böyle yapılır. [...] Annelik görevleri, yaşanan endişe ve nevrozlarla giderek daha hırslı, daha bunaltıcı hale gelmiştir.”²

ANNELİK VE ÇİLECİLİK

Annelik sorumlulukları çocuğa gebe kalındığı anda başlar. O andan itibaren annenin tek bir sigara (ya da bir esrarlı sigara) içmesi ya da bir yudum alkol alması bile “kesinlikle önerilmez”. Birkaç yıldan beri uyarılar daha kaygı verici ve kesin bir tonda yapılmaktadır. 2004 yılında “Gebelik ve Tütün”³ başlıklı konferansta doğurma yaşındaki kadınların üçte birinde bir tütün zehirlenmesi vakası görüldüğü ortaya konmuştur. Hamilelerin yaklaşık %15’i gebeliğin son üç ayında da sigara içmeye devam ediyorlar. Göze alınan riskler çok fazladır: rahim-içi büyümede gecikme, geriye dönük plasenta hematomları, dış gebelik. Annenin sigara içmesi, prematüre doğumların ve yeni-doğan asfiksisi (boğulma) riskinin birinci nedenlerinden biridir! Tıp camiası uyarıda bulunur ve –tıpkı alkolde olduğu gibi– sigarada da sıfır toleransı salık verir.⁴ Tatmin edici sonuçlar alınamaması üzerine, *Tütünsüz Annelik*’in sorumlusu profesör Michel Delcro-

2 Yvonne Knibiehler, *La Révolution maternelle*, a.g.e., s. 290-291.

3 Lille, Ekim 2004.

4 Claude Dreux ve Gilles Crépin, “Prévention des risques pour l’enfant à naître”, *Bulletin de l’Académie nationale de médecine*, 2006, sayı 3, s. 713-724.

ix iki yıl sonra konuyu yeniden vurgular. “Fetüsün sigara içmeme hakkı”nı⁵ ileri sürerek sorumsuz tiryakilere “tütün ya da esrar dumanındaki CO’nun (karbondioksit) içe çekilmesiyle ortaya çıkan oksijen eksikliğinin, gelişmekte olan sinir sisteminde, bazı vakalarda serebral kökenli motor hastalığına (IMOC) yol açabilen hücre lezyonlarından sorumlu, sağlığı tehdit eden birincil neden olduğunu...” hatırlatır.

Amerika’da yapılan bir araştırmada ise, hamilelik sırasında sigarayı bırakmanın yeterli olmadığı, çocukların yaşadığı bütün mekânların sigaradan arındırılması gerektiği belirtiliyor. Dr. Jonathan Winickoff kendisi tarafından “üçüncü elden tütün zehirlenmesi”⁶ diye adlandırılan ultra pasif tütün zehirlenmesini keşfetmiştir. Sigara içtikleri odayı havalandırarak çocuklarını koruduklarını zanneden anne babalar çok yanılıyorlar. Sigara dumanının yok olması sağlık risklerinin de yok olması anlamına gelmez. Yanmış tütünden çıkan ve camlara, halılara ve mobilyalara yapışan zehirli kalıntılar da aynı derecede zararlıdır. “Siyanidik asit, karbonmonoksit, arsenik, polonyum 210... Sigara dumanı 4.000’den fazla kimyasal madde içerir ki bunların yaklaşık 50 kadarı kanserojen olarak bilinir... Anne babaları dolayısıyla tütün zehirlenmesine maruz kalan çocuklar KBB enfeksiyonları ve astıma karşı daha duyarlı olurlar. [...] Ayrıca birçok araştırma, evlerdeki yüksek tütün zehri seviyelerinin tütün zehirlenmesi bittikten sonra da devam ettiğini göstermiştir.”⁷

Alkolle aynı radikal mahkûmiyet. INPES (Ulusal Sağlık Tedbirleri Enstitüsü - Institut national de prévention de l’éducation pour la santé) kadınlara büyük bir ciddiyetle *hamilelik sırasında hiç alkol almamaları*⁸ çağrısı yapmaktadır.

5 *Le Figaro*, 29 Aralık 2008.

6 *Pediatrics* (2009), 123 (1), s. 74-79. Bkz. *Le Figaro*, 13 Ocak 2009.

7 *A.e.*

8 Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı’nın himayesinde çıkan 11 Eylül 2006 tarihli basın dosyası.

INPES “nadiren ve az miktarda tüketimin bile tehlikeli olduğunu ve doğacak çocuk için önemli riskler doğurabileceğini bildiriyor. [...] Hamile bir kadının içtiği bir kadeh içki yoluyla kanına karışan alkolle, bebeğinin kanında bulunan alkol aynı miktardadır. [...] Alkolün fetüsün merkezî sinir sistemi üzerindeki etkileri çok zararlı olabilir. [...] Gündelik alkol tüketimi, çok az miktarda bile olsa [...] hamilelik sırasında çeşitli komplikasyonlara yol açabileceği gibi, buna maruz kalan çocukta öğrenme, ezberleme, soyutlama, dikkat toplama sorunları gibi [...] psişik ya da davranışsal sorunlara da neden olabilir...” Bir doğumgünü kutlamasında bir kadeh şampanya içecek olanın vay haline! Aslında kadınlara, hamileliklerinin başından itibaren, hamilelikleri boyunca her türlü alkol tüketiminden uzak durmaları tavsiye edilmektedir. “Bu tavsiye günlük ya da tek seferlik, hatta özel günler de dâhil, her türlü alkol alma fırsatı için geçerlidir.”

Hayatında asla sigara ya da şarap içmemiş olanlar bu tavsiyeleri hararetle desteklemektedirler. Buna karşılık diğerleri bu “kötü” alışkanlıklarını bırakmayı reddetmektedir.⁹ Yine de büyük çoğunluk, bu yeni tedbir ilkesi buyruğuna uyma eğilimindedir. Eliette Abécassis, “hamile olmak din adamı olmaktan pek farklı değil” der: “Benim için en zoru alkol almayı bırakmaktı. Eşim aniden kaşlarını çatarak bana bakarken, suçluluk duygusuyla kıvranarak bir damla içmek bile imkânsızdı. Hiçbir neden olmadan atılan çılgın kahkahalar, alkolün yol açtığı ruh kanatlanmaları, üçüncü kadeh şampanyadan sonra gelen son derece hoş hafiflik duygusu, hepsi bitmişti. [...] Alkolün yerine başka bir şey koymaya çalıştım: gazoz, alkolsüz bira, havuç suyu, ama hayır, onun yerini hiçbir şey tutmuyordu. Kayıtsız şartsız zorunluluk üs-

9 Ipsos tarafından İngiltere’de yapılan 28 Mayıs 2001 tarihli araştırma, hamile kalan kadınların sadece %11’inin alkolü ve %26’sının sigarayı bıraktığını gösteriyor. Bkz. Canal Ipsos, <http://www.ipsos.com>.

tüme çullanmıştı; adeta satır kadar keskindi. Başka birinden sorumluydum.”¹⁰

Bu metin, anne-olmama haline özgü zevklerin, özgürlüğün ve aldırmaçlığın sonunu bildiren bir çan gibidir. Tıpkı rahibe olan dindar kadın gibi, geleceğın annesi de artık başına buyruk olamaz. Tanrı ve bebek, dünyevi hayata son verdirme gücüne sahip yegâne varlıklardır. İdam cezasının son karesi bile bundan anlamlı olamazdı... İnsanın hamileliğini aldırmaçlık ve hafiflikle yaşayabildiğı 70'ler ne kadar uzakta kaldı!

SÜT SAVAŞI

20 yıldır tank olduğumuz annelik devriminin merkezinde emzirme vardır. Emzirme Batı dünyasında, yavaş ama emin adımlarla giderek daha fazla taraftar kazanmaktadır. Çok da zararsız olmayan bu bin yıllık davranış kadının statüsünü ve toplumdaki rolünü koşullandıran bir annelik felsefesini dile getirir. 70'lerde süt vermek genç annelerin işe devam etmesine olanak tanıyan biberonla yapılıyordu ve emzirenler sadece küçük bir azınlıktan ibaretti. Bugün açıkça görülen eğitim değışikliği, Amerikalı annelerin kurduğı bir derneğin verdiği mücadeleye ve uyguladığı parlak stratejiye bağlıdır: La Leche League.¹¹ Bu derneğin tarihi çarpıcıdır.¹²

10 *Un heureux événement*, a.g.e., s. 28.

11 LLL'in kurucularından biri olan Mary White'in kocasının (kendisi doğal doğumu öneren bir doğum hekimidir) anneleri doğum sırasında koruyan ve onlara bol bol süt veren Azize Augustine adlı bir İspanyol Madonna'nın onurunverdiği isim.

12 Bkz. Lynn Y. Weiner, "Reconstructing Motherhood: The La Leche League in Postwar America", *The Journal of American History*, cilt 80, sayı 4 (Mart 1994), s. 1357-1381; Christina G. Bobel, "Bound Liberation: A Focused Study of La Leche League International", *Gender & Society*, cilt 15, 1 (Şubat 2001), s. 130-151; Gilza Sandre-Pereira, "La Leche League: des femmes pour l'allaitement maternel", *CLIO*, sayı 21, 2005, s. 174-187.

Her şey 1956 yazında Chicago banliyösünde yapılan bir piknikle başladı. Mary White ve Marian Thompson adlı iki anne bir ağacın altında bebeklerini emziriyordu. Diğer anneler hayranlıklarını bildirmek için onlara yaklaşmıştı, çünkü emzirmek onlar için başarılması zor bir işti. Mary ve Marian ise emzirmeyi öncelikle bir kadın sanatı olarak niteliyorlardı. Kendileri gibi beş kadınla birlikte, zorluklara göğüs gererek emzirmek isteyen bütün kadınlara “anneden anneye” yardım sağlamak için La Leche League’i (LLL) kurdular. Hareketin kurucusu olan yedi kadın da Katolik’te ve gelenekselci duruşuyla tanınan Hıristiyan Aile Hareketi’nde yer alıyorlardı. Kadınlar felsefeden ve felsefenin metotlarından esinleniyordu: dayanışılan küçük tartışma gruplarının örgütlenmesi. İlk toplantı 1956 yılının bir Ekim akşamında Mary White’ın salonunda yapıldı. Üç haftada bir anneler, emzirmenin faydalarını konuşmak ve bunu başarmak için tavsiye ve yardım almak üzere bir araya geliyorlardı. LLL toplantıları öyle bir başarı elde etmişti ki bütün Amerika tarihinde hızla yayılan grupları çoğaltmak gerekmişti: 1961’de 43 anne grubu, 1971’de 1.260, 1976’da 3.000’e yakın. 1981’e gelindiğinde, gruplarda 17.000 lider görev alıyordu. Amerika Birleşik Devletleri’nde 50’lerin ortalarında %20 olan anne sütüyle beslenme oranı 80’lerin ortalarında %60’a ulaşmıştır. Liderler sağlam bir formasyon alıyorlardı ve birbirlerini emzirme üzerine yapılan bilimsel araştırmalardan haberdar ediyorlardı. League, 1958’den beri bütün iddialarını özetleyen ve emzirenlerin kutsal kitabı haline gelen, meşhur kitabı *The Womanly Art of Breastfeeding*’i yayımlamaktadır. Kitabın satışı 1990’da 2 milyonu aşmıştı. İleride görüleceği gibi, La Leche League’in hedefleri Amerika Birleşik Devletleri’yle sınırlı kalmayacak ve hareket, uluslararası alanda parlak bir gelişme gösterecektir. Başarısının temelinde beklen-

(*) Bu kişilere “lider” denmektedir – ç.n.

medik bir ideolojik tersine dönüş ve hayranlık uyandıran politik bir yetenek yatmaktadır.

Ideolojik mücadele

Bu mücadele az çok kesin hatlarıyla ortaya konmuş iki ilkeye dayanır. İlki, iyi annenin çocuğunun ihtiyaçlarını “doğal olarak” her şeyin önüne geçirmesidir. İkincisi, çocuğun ihtiyaçlarının “doğa” tarafından belirlenmesi ve bu ihtiyaçların giderek daha fazla keşfedilmesidir.¹³ Bu ilkeleri benimseyen La Leche League, argümanını dört ana tema etrafında toplar: doğanın ahlaki otoritesi, emzirmenin avantajları, kadının statüsü ve toplumdaki ahlaki reform. Daha politik ve polemige açık olan son iki tema halının altına süpürülmüş olsa da, LLL ideolojisini tayin eden esas temalar bunlardır.

Doğanın otoritesi tartışılmaz. Meşruiyetini özelliklerinden alır: “doğuştan, özde var olan, ezeli-ebedi ve tartışma kaldırmaz”.¹⁴ Glenda Wall 80’ler ve 90’lardan beri doğanın kutsallaştırıldığını, doğanın saflık, masumiyet ve bilgeliğin taşıyıcısı olduğunu belirtiyor. League’in kurucuları, doğayı, bilim ve endüstri çağımıza karşı sadelik sembolü olarak da görürler. Emzirmekten daha sade ve saf ne olabilir ki? “Dernek emzirmekle yapılan anneliğin bebeğin ihtiyaçlarını anlamının ve tatmin etmenin en doğal ve etkili yolu olduğunu ileri sürer.”¹⁵ Bu durumda anneyi çocuğa sıkı sıkı bağlamak; hem tıbbi ve bilimsel iktidarlar hem de modern bireycilik ve tüketicilik tarafından bastırılmış annelik içgüdüsünü uyardırmak gerekmektedir. Artık emzirmek istemeyen Romalı

13 Linda M. Blum, *At the Breast*, 1999, s. 4. Söz konusu iki ilkeyi açıklayan sosyolog, bunların çağdaş anneliği belirlediğini ileri sürer.

14 Glenda Wall, “Moral constructions of Motherhood in Breastfeeding Discourse”, *Gender & Society*, Ağustos 2001, s. 592-610.

15 Gilza Sandre-Pereira, “La Leche League: des femmes pour l’allaitement maternel”, a.g.m., s. 2.

annelere seslenen Plutarque'ın ahlaki vurgularına başvurularak annelere göğüslerinin öncelikli olarak bebeklerine ait olduğu ve göğüslerin beslemek için yaratıldığı hatırlatılır.

League'in kurucuları tarafından uzun sürede geliştirilmiş olan ikinci tema, yıllardır, daima "bilimsel" olarak nitelenen araştırmalar silsilesi içinde uzayıp giden bir "emzirmenin yararları listesi"ni içerir. Bebek açısından fiziksel ve psikik yararları uzun süredir bilinmektedir. Anne sütü, çocuğun sindirim sistemi ve gelişimiyle mükemmel bir uyum içindedir. Doğal bağışıklığı güçlendirir ve alerji riskini azaltır. LLL, sağlık açısından faydalı olan ve bebeğin annesiyle ilişkisini pekiştiren uzun süreli bir emzirmeyi savunur. Tıpkı süttten kesme vakti gibi emme saatlerini de belirleyecek olan doktorlar değil, çocuktur. O halde ideal olan, çocuğu, istediği zaman ve arzuladığı kadar emzirmektir. Anne açısından da emzirmenin çeşitli yararları vardır: Kadının doğumdan sonra fiziksel formunu daha çabuk geri kazanmasını sağlamakla kalmaz, aynı zamanda yeni bir gebeliğe karşı doğal bir korunma işlevini görür, hatta göğüs kanserinden de korur ve belki de en önemlisi "bir insani varlık olarak büyümesini"¹⁶ sağlar.

Bu etkileyici avantajlar listesi elli yıldır uzayıp gitmektedir. Emzirmenin bebek için faydaları şöyle sıralanır: çok sayıda enfeksiyon hastalığının (bakteriyel menenjit, bakteriyemi, diyare, idrar yolları enfeksiyonu, prematüre bebekte septisemi)¹⁷ şiddetinin azalması. Bazı araştırmalarda, emzirmenin ani bebek ölümü, 1. ve 2. tip diyabet, lenfoma, lösemi, çocukluk çağı Hodgkin hastalığı, obezite, yüksek kolesterol, astım ve hatta deri sklerozu risklerini azalttığı ileri sürülür. Bazı araştırmacılar ise anne sütü ile beslenmiş ço-

16 Lynn Y. Weiner, "Reconstructing Motherhood...", a.g.m., s. 1370.

17 Vicky Debonnet-Gobin, *Allaitement maternel et médecine générale*. 26 Eylül 2005'te savunulan tıp doktora tezi. Picardie Jules Vernes Üniversitesi, Amiens Tıp Fakültesi, s. 9.

cukların daha iyi bir kognitif gelişme gösterdiğini kanıtlayışına girişmişlerdir... Anne adına önceden bilinen yararlar bugün itibariyle eklenmiş olanlar şunlardır: doğum sonrası depresyonun, kanamaların, enfeksiyonların, anemilerin ve özellikle yumurtalık kanseri ve kemik erimesinin engellenmesi; çocukla daha iyi bir ilişki. Kadının hamilelik öncesi kilosuna daha çabuk dönmesi de cabası.

Bu avantajların çoğu, emzirmenin en az altı ay sürmesi koşuluyla geçerlidir. Bazıları için ise öyle değildir. Muhtelif şüpheleri ve taraflı anketleri de dikkate alarak bu konuyla ilgili en objektif raporu yayımlayan Fransız Pediatri Derneği olmuştur.¹⁸ Bu rapor sayesinde çocuğun entelektüel gelişimi için anne sütünün üstün olduğu savının temelsizliği ortaya çıkmıştır. Ne yazık ki bu rapor, çocuğun entelektüel gelişiminde annenin ailevi konumunun yanı sıra sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerinin etkisini hesaba katmayı unutmamıştır.¹⁹

Sonuç olarak onbeş yıldır, emzirme yandaşlarının literatüründe, ekonomi temelli ve ekoloji temelli olmak üzere, iki yeni argüman tipi ortaya çıkmıştır. 1994'te Dr. Bitoun, ilk yılda çocuk başına düşen "suni" beslenme bedelini 4.640 frank olarak hesaplamıştır.²⁰ Yazar bu sonuca ulaşabilmek için, ilk oniki ayda gerekli olan süt tozu ölçekleriyle ilgili, malzeme (biberon, sterilizatör vb.), su ve elek-

18 *Allaitement maternel. Les bénéfiques pour la santé de l'enfant et de sa mère*, 2005, Sosyal Yardım, Sağlık ve Aile Bakanlığı tarafından yayımlanmıştır.

19 Jean Rey, "Breastfeeding and Cognitive Development", *Acta Paediatrics Supplement*, 2003, 442 s. 11-18; Geoff Der vd., "Effect of Breastfeeding on Intelligence in Children", *British Medical Journal*, Ekim 2006, 333, 945, web sayfası: <http://www.bmj.com>.

20 Pierre Bitoun, "Valeur économique de l'allaitement maternel", *Les Dossiers de l'obstétrique*, Nisan 1994, 216, s. 10-13. Dr. Bitoun çocuk doktorudur ve Avrupa Anne Sütünü Destekleme Derneği üyesidir. 4.640 frank 1994'te yaklaşık olarak 700 euroya tekabül ediyordu. Başka ülkelerde de bu şekilde bir sürü hesap yapılmıştır. Bkz. T.M. Ball ve Al. Wright, "Health Care Costs of Formula Feeding in the First Year of Life", *Pediatrics*, 1999, 103, s. 870-876.

trik giderlerini de katarak karışık bir hesap yapmıştır. Ancak, emzirme sayesinde “önlenebilen” hastalıklara ilişkin tıbbi ve farmakolojik giderlerden ve ilk altı ay boyunca doğum kontrolü masraflarından yapılacak tasarruflar hesaba katıldığında aile başına yılda 1.837 euro²¹ gibi bir toplama ulaşıyor ki bu da yaklaşık iki asgari ücret tutarındadır. Ayrıca, yakıt harcamalarını oldukça azaltan bu beslenmenin ekolojik faydalarını fark etmemiz de sağlanıyor: hazırlanacak sütler için içme suyu, biberonları yıkamak için musluk suyu, ısıtmak için elektrik ya da gaz, süt kutularının imalatı için demir, plastik ya da kâğıt. İnek sütünü anne sütü ikâmesine dönüştürmek için gereken enerjinin lafını etmeye bile gerek görmemiş ...²²

Sonuç belli: İyi anne, emziren annedir. League, işi sağlama almak için 1985'te felsefesinin on temel noktasını yayımlamıştır.²³

1. Emzirme, bebeği anlamanın ve ihtiyaçlarını tatmin etmenin en doğal ve etkili yoludur.

2. Çocuk ve annenin tatminkâr bir ilişki kurmak için çok erkenden ve sık sık temas etmeleri gerekir ki bu da annenin gereken sütü üretmesini sağlar.

3. İlk yıllarda bebek yoğun bir annesiyle birlikte olma ihtiyacı içindedir ve bu, en az beslenme kadar temel bir ihtiyaçtır.

4. Anne memesinden emilen süt, çocuk için en mükemmel besindir.

5. Tam anlamıyla sağlıklı bir bebeğe sahip olmak için tek gereken anne sütüdür, ta ki ilk yılın ortasına doğru katı gıda ihtiyacı belirene kadar.

21 V. Debonnet-Gobin'in tezinde ileri sürdüğü rakam, *a.g.e.*, s. 10.

22 *A.g.e.*, s. 11.

23 Christina G. Bobel yayımlamıştır, “Bounded Liberation...”, *a.g.m.*, s. 149. Fransızca'ya çevirisi bize ait.

6. İdeal olan, emzirmenin bebek arzuladığı sürece devam etmesidir.

7. Annenin doğuma (normal doğum) aktif katılımı emzirmenin başlamasına yardımcı olur.

8. Emzirme ve anne-çocuk ilişkisi, bebeğin babasının yardımı ve sevgisiyle güçlenir.

9. Çocuğun iyi beslenmesi doğal ürünlerin tüketilmesinden geçer.

10. Çocuklar kendilerini cesaretlendiren ve duygularına kulak veren, yumuşak anne babalara ihtiyaç duyarlar.

Bugün League'in İngilizce internet sitesi "on beslenme emri"ni²⁴ *İncil* formu ve tarzında yayımlamaktadır. Kural ve tavsiyeden, her seferinde bir yorumun yapıldığı kutsal yasa-ya geçilmiştir:

– BEN SENİN MEMELERİNİN SÜTÜYÜM. EVİNDE ÇOCUK İÇİN BAŞKA BİR GIDAN OLMAYACAK.

Eğer sana süt tozu numuneleri verilmişse onları çöpe at.

– BİBERON, BİBERON BAŞI, EMZİK GİBİ LATEKS YA DA SİLİKONDAN HİÇBİR SUNİ İKÂMEN OLMAYACAK.

Bebek emmek istediğinde ona memelerini sunacaksın.

– HAMİLELİĞİNİN SON ÜÇ AYINDA LA LECHE LEAGUE İLE TEMASA GEÇECEK VE TOPLANTILARA KATILACAKSIN, ÖZELLİKLE DE DAHA ÖNCE HİÇ EMZİREN KADIN GÖRMEMİŞSEN.

Kadınların büyük bir çoğunluğu annelerini emzirirken görme şansına sahip olmamıştır. Başka bir deyişle, emzirme

24 "Emzirmeye dair on emir" (nedense dokuzda biter!) Fransızca'ya çevirisi bize ait. Buna karşılık Fransız versiyonunun birçok sitede olan "Emzirmeye dair on emir"i (nedense onbire kadar uzar!) biraz farklıdır: 1. Saat kullanmayacaksın. 2. Çocuk istediği zaman emzireceksin. 3. Bebeği iyi yerleştireceksin ve memeden çekmeyeceksin. 4. Sen dinleneceksin, baba işleri yapacak. 5. Emzirmeyenlerin tavsiyelerine kulak asmayacaksın. 6. İki memeden de süt vereceksin. 7. Emzik ve biberonlardan uzak duracaksın. 8. Daha az acı çekeceksin. (La Leche League) 9. Annelik içgüdünü dinleyeceksin ve bebeğine su vermeyeceksin. 10. Bebeğini fazla tartmayacaksın. 11. Sütünden şüphe duymayacaksın.

kitap okuyarak aktarılamayacak bir sanattır.

– DOĞUMDAN İTİBAREN EMZİRME UZMANLARINI ETRAFINA TOPLAYACAKSIN.

Hemşirelerin ve çocuk doktorunun emzirmeyi teşvik ettiğinden emin ol.

– VAZGEÇMEYECEKSİN.

İki gün, iki hafta, iki ay; fark etmez. Meme uçların acıdığı takdirde, kanamaya ya da çatlamaya başlamadan yardım iste...

– EMZİREMEYECEĞİNİ YA DA ÇOK FAZLA, ÇOK SIK YA DA ÇOK UZUN SÜREDİR EMZİRDİĞİNİ SÖYLEYENLERİ DİNLEMEDİĞİNİ.

Sana biberon öneren anneni de kayınvalideni de dinleme.

– KENDİ RAHATIN İÇİN ÇOCUKLARINI SÜTTEN KESMEYECEKSİN.

Araştırmalar çocukların biyolojik olarak üç buçuk ila yedi yaş arasında süttten kesilmeye hazır olduklarını göstermiştir.

– HİÇKİMSENİN EMZİRMEYE, BEBEĞİN İHTİYAÇLARINA VE UZUN SÜRELİ EMZİRMEYE İTİRAZ ETMESİNE İZİN VERMEYECEKSİN.

Buna doktorlar, aile üyeleri vs. dâhildir.

– SESSİZ KALMAYACAKSIN.

Emziren kadınları her yerde ve her zaman, bir söz ya da bir gülümsemeyle de olsa destekleyeceksin. Onların bir LLL grubuna katılmalarına önayak ol.

Eğer topluluk içinde emziriyorsan ve en ufak bir yorum yapılmıyorsa bu insanları eğitmek için durumdan yararlan.

Anlaşıldığı gibi LLL yanlıları biberona ve korkunç süt tozlarına,²⁵ kreşe ve bunun sonucunda “annelerin” çalışmasına karşı savaş veriyorlar. Çocuğu istediği zaman emziren

25 İyi niyetli çocuk doktorlarının, endüstriyel süt ürünlerinin küçük bebeğin beslenme ihtiyaçlarına giderek daha uygun hale geldiğini kabul etmelerine rağmen. *Allaitement Maternel*, 2005, a.g.e., s. 28.

iyi bir anne tam zamanlı annedir. Bu, La Leche League'in, yandaşlarını her zaman evde kalmaya teşvik etme nedenidir.

The Womanly Art of Breastfeeding'in 1981 baskısında annenin çalışması meselesi hâlâ olumsuz bir tavırla ele alınıyordu. Annenin çalışmasının yegâne olumlandığı nokta mali zorunluluktur; o da, eğer gerçekten başka bir çaresi yoksa. Ama liderler annelerin işlerine geri dönme konusunda cesaretlerini kırmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Kendileri de çoğunlukla merkezlerinin dışında çalışmıyorlar.²⁶ Sonuç: Araştırmalar, anne sütüyle beslenme oranlarının, yüksek öğretim diploması olan kadınlarda işçi ya da çalışanlardan daha yüksek olduğunu gösteriyor. LLL toplumdaki etkisinin zayıflama ihtimalini bertaraf etmek için konumuna esneklik kazandırmıştır. 1987'de, rehber kitabına, kadınların işe başladıktan sonra emzirmeye devam etmelerine yardımcı olmak üzere ayrı bir bölüm eklemiştir. Anneye kıymetli sıvıyı çekme ve yokluğunda kullanılmak üzere buzdolabında saklama imkânı tanıyan elektrikli tirleye başvurulmasını önerirler. Bu uygulama ancak kötünün iyisidir. Bir sürü kadının bu işlemleri yapmaktan nefret etmesinin yanı sıra, bu yöntem aslında bebeğin bakımı sorununu çözmez. Bebeği emanet edecek güvenilir bir kişi bulmak kolay bir şey değildir ve pahalıya mal olur. Kreş, bir yaşından küçük bebeklere kesinlikle tavsiye edilmez. LLL'in sadık militanı Edwige Antier annelerin kreşe başvurma cesaretlerini kırmak için elinden geleni yapar: "Bebeğini bu gürültülü ve son derece anonim ortama [...] emanet ederken anne ağlar."²⁷ "Bebek kreşe girdiği andan itibaren arkadaşlarından nezle, bronşit gibi hastalıklara yol açan bir sürü virüs kapar. Eğer gerçekten

26 Fransa LLL'inin eski başkanı ve *Allaiter aujourd'hui* dergisinin genel yayın yönetmeni Claude Didierjean-Jouveau'nun tanıklığı, Gilza Sanche-Pereira, a.g.m., s. 5.

27 *Éloge des mères*, 2001, s. 166.

çok hastaysa ve eğer çok sık antibiyotik alıyorsa o zaman ortak yaşantıya biraz ara vermek için bir alternatif bulmayı deneyebilmek gerekir.”²⁸ Antier sözünü şu çarpıcı soruyla bitirir: “Bebeklerimizi, annelerinden çok erken kopararak katletmiş olmuyor muyuz?”²⁹

Anne ve çocuk için en iyi çözüm, hiç kuşkusuz kadının eve dönmesidir. Kadını, buna ikna etmek amacıyla, geçmişte gayet iyi yapıldığı gibi, anneliğe yeniden değer kazandırmak gerekir.³⁰ La Leche League’in dördüncü teması bu amaca yöneliktir. Emziren ve evde kalan annenin saygın bir toplumsal rolü vardır. Onun sayesinde çocuğun gelişimi uyumlu olacak, toplum da bundan yararlanacaktır. Emzirmenin iyi anne-baba-çocuk ilişkileri kurulabilmesi için mükemmel bir başlangıç olduğu düşünülür ki bu, aile bağlarını ve hatta bir adım daha giderek toplumsal bağlantıyı güçlendirir. Emziren annelerin misyonu temel niteliktedir çünkü bu misyon büyük çaplı bir ahlak reformunun koşullarını hazırlar: League “Bebeğini emziren her anne bir toplumsal değişim oyuncusudur” der.³¹ Bundan daha acil bir görev olabilir mi?

Madalyonun öbür yüzü, bu cephede yer almayan herkesin kaçınılmaz olarak suçluluk duymasındır. Biberonla beslemeyi tercih eden ve bebeklerine karşı aynı fiziksel bağlılığı duyamayan anneler kınanır. League’in doktor kurucularından biri, “çocuğunu biberonla besleyen kadın ‘özürlüdür’. Belki bir gün iyi bir anne olacaktır, ama eğer emzirseydi daha da iyi anne olabilecekti”³² diyebilmiştir. Daha yakın zamanda, kimileri, tıpkı içki ya da sigara içen annelere yapıldığı gibi, emzirmeyi reddedenlerin de rezil edilmesi-

28 *Confidences de parents*, 2002, s. 113.

29 *Vive l'éducation!*, 2003, s. 13.

30 Elisabeth Badinter, *L'Amour en plus*, a.g.e., 1980, s.186-190. Ayrıca bkz. Marilyn Yalom, *Le Sein. Une histoire*, Galaade Éditions, s. 14 (Mayıs 2010).

31 *Allaiter aujourd'hui*, 1993, sayı 16, s.3.

32 Lynn Y. Weiner, a.g.m., s. 1368.

ni açıkça önermiştir: “Doktorlar sigara içen ya da arabalarında çocuk koltuğu kullanmayan ebeveynleri suçlamakta tereddüt etmiyorlar, ama emzirmeye bir tercih meselesi olarak yaklaşıyorlar.”³³ Oysa “bebeği yapay sütün tehlikelerine karşı korumak da” bir görevdir.

Sonuç olarak, bütün anneler emzirebilir; üstesinden gelinemeyecek fiziksel ya da psikik hiçbir zorluk yoktur. Anneliğe ilişkin çiftdeğerlilik yoktur, boyun eğmeye ayak direyenler bilinçsiz ve kötü annelerdir. Bu maternalist ideoloji, Fransa gibi bazı ülkelerde La Leche League yandaşlarınınca yumuşatılmakla birlikte zaman zaman devreye giren beklenmedik yedek güçler sayesinde yirmi yıldan fazladır durmadan ilerlemektedir.

(...)

33 Enternasyonal La Leche League’de Konferans, Eylül-Ekim 1999, Robin Slaw, “Promoting Breastfeeding or Promoting Guilt”, *New Beginnings*, cilt 16, sayı 5.

34 Lynn Y. Weiner, a.g.m., s. 1375.